

Taidehankinta

Ohjeita ja esimerkkejä
julkisen taiteen
tilaajalle ja taiteilijalle

Pohjavirta-hanke haluaa kannustaa kuntia, kaupunkeja, yrityksiä ja yhteisöjä sekä yksityishenkilöitä julkisen taiteen hankkimiseen!

Pohjavirta-hankkeessa toteutettiin kahdeksan julkista nykyaiteen teosta vuosina 2014–2016. Teokset on esitelty tarkemmin Pohjavirta -kirjassa (2016) ja nettisivulla www.pohjavirta.skr.fi

Tähän tietopakettiin on koottu hankkeessa saatuja kokemuksia, ohjeita ja hyödyllisiä linkkejä julkisen taidehankinnan toteuttamiseen. Kirjoittamiseen ovat osallistuneet niin kuraattorit, tuottajat kuin taiteilijatkin. Ohjeet eivät pyri olemaan kattavia vaan toimivat enemmän inspiraationa ja muistin tukena. Pohjavirta-hanke ja Suomen Kulttuurirahasto eivät ota vastuuta puutteista tai mahdollisista virheistä. Kehotamme aina hyödyntämään alan ammattilaisten osaamista.

SISÄLTÖ

- [01] 10+1 ohjetta julkisen taiteen tilaajalle
- [02] 10 ohjetta julkisen taiteen toteuttajalle
- [03] Pohjavirta -hankkeen prosessi
- [04] Työryhmän roolit
- [05] Ideasta teokseksi: esimerkkinä Joonas Mikolan Isolaatio
- [06] Budjetointi
- [07] Sopimukset
- [08] Elinkaarimalli
- [09] Hyödyllisiä linkkejä

[01]

10+1 ohjetta julkisen taiteen tilaajalle

LÖYDÄ SISÄINEN MESENAATTISI

Julkista taidetta voi hankkia kuka tahansa: kunta, kaupunki, yritys, yhteisö tai yksityishenkilö.

LÖYDÄ HYVÄ SYY

Julkinen teos voi tuoda esiin ja tehdä näkyväksi niin pieniä kuin suuriakin asioita, ilmiöitä ja tarinoita. Julkinen taide saavuttaa kansalaiset laajasti ja tasa-arvoisesti, ilman pääsymaksuja. Usein se nostaa myös paikan, alueen tai kiinteistön arvoa ja houkuttelevuutta. Julkinen teos voi myös luoda uusia merkityksiä, maamerkkejä ja ominaisluonnetta yllättäviinkin paikkoihin.

TUTUSTU TAITEESEEN JA TAITEILIJOIHIIN

Tutustu teoksiin, näyttelyihin, verkkosivuihin ja kirjoihin. Kysy suosituksia ja kokemuksia. Ota rohkeasti yhteys suoraan taiteilijaan tai lähimpään taiteilijaseuraan ja kerro ajatuksistasi. Järjestä kutsukilpailu tai vaikka avoin ideahaku. Kilpailun järjestämiseen saat ohjeita esimerkiksi Suomen taiteilijaseuran kautta.

LÄHDE LÖYTÖRETKELLE

Etsi avoimin silmin teokselle paikka, jossa taide voi yllättää, lähentää ihmisiä, piristää mieltä tai vaikka kannustaa ulkoiluun! Uskalla valita epämieluisakin paikka, joka kaipaisi kasvojen kohotusta ja voisi muuttua asukkaille miellyttävämmäksi taiteen avulla.

HYÖDYNNÄ ASIAANTUNTIJOITA

Kuraattorit ja tuottajat tuovat projektiin mukaan kokemuksensa, verkostonsa ja näkemyksensä säästäen matkalta monta mutkaa. Kaikissa taideasioissa tietoja voi kysellä myös lähimmästä taidemuseosta tai oman alueen Taiteen edistämiskeskukselta (Taike).

KAIVA KUVETTA

Taide ei ole läheskään niin kallista kuin kuvitellaan, ja rahoitusta on aika ajoin saatavissa esimerkiksi prosenttitaideeseen. Muista kuitenkin, että taiteilijan on elettävä työllään. Näkyvyydellä ei makseta laskuja.

SOVI JA SUUNNITTELE

Tee sopimukset kirjallisina, se on kaikkien etu. Ota selvää luvista ja rajoitteista. Tee sopimuksista selkeitä. Sovi kuka vastaa ja mistä sekä millä oikeuksilla teos siirtyy ostajalle tai lahjoituksen kohteelle. Pohdi koko teoksen elinkaarta: kuka ylläpitää sitä, kauanko se kestää ja mitä teokselle tapahtuu kun se tulee tiensä päähän?

OSALLISTA

Ota alueen asukkaat mukaan projektiin toimimaan yhdessä ja vaikuttamaan omaan ympäristöönsä. Se edesauttaa teoksen ottamista omaksi ja estää osaltaan myös ilkivaltaa. Teoksen toteutuksessa kannattaa hyödyntää alueen omaa osaamista, yrityksiä ja oppilaitoksia. Haasta kunnan sisäiset toimijat ja osaaminen mukaan — samalla voi syntyä uudenlaista tietoa, innovaatioita ja yhteistyömahdollisuuksia eri toimijoiden välille.

LUO NOSTETTA

Hyödynnä teoksen tekoprosessia, julkaisujuhlaa ja teosta itseään tunnetuksi tekemisessä ja yhteishengen kasvattamisessa. Parhaimmillaan hanke voi vahvistaa alueen omaa kulttuuria, paikallisentiteetin muodostumista ja yhteisöllisyyttä sekä toimia imagon rakentajana.

OLE ROHKEA

Taiteen tarkoitus ei ole olla etukäteen tarkasti hahmotettavissa, tai mitattavissa, sillä sen vaikutukset ovat moninaisemmat ja hahmottuvat vasta pitemmän ajan kuluessa. Taide avaa uusia näkymiä tulevaan!

+1 HYÖDYNNÄ TAITEELLISTA OSAAMISTA LAAJASTI

Aina ei tarvita erillistä teosta. Taiteilijoita kannattaa ottaa yhteistyökumppaneiksi myös käytännönläheisissä asioissa, kuten puisto- ja viheralueiden suunnittelussa tai rakennuksen julkisivun remontoinnissa.

10 ohjetta julkisen taiteen toteuttajalle

LUO MAHDOLLISUUKSIA

Tee itsesi helposti löydettäväksi. Osallistu kilpailuihin ja näyttelyihin. Verkostoidu ja kerro kiinnostuksenkohteitasi. Lähesty paikallisia taiteen mahdollistajia, kuten museoita, organisaatioita ja yhdistyksiä. Tarjoa ideoitasi suoraan mahdollisille asiakkaille tai ota mukaan manageri tai tuottaja.

AIKATAULUTA

Ole realistinen. Varaa aina enemmän aikaa kuin arvioit kuluvan; sitä enemmän, mitä useampia alihankkijoita ja yhteistyökumppaneita mukana on. Varaudu lomiin, viiveisiin ja yllätyksiin.

BUDJETOI

Ole perusteellinen. Kysy apua esim. kirjanpitäjältä, Taikelta ja kokeneemmilta taiteilijoilta. Tee tiedusteluja ja kilpailuta. Jätä pelivaraa ja laske välilliset kulut mukaan kokonaisbudjettiin.

SOVI

Suosi kirjallisia sopimuksia, ne ovat kaikkien etu. Kirjaa sopimukseen ymmärrettävästi prosessi, tekniset määrittelyt ja yksityiskohdat siitä, kuka tekee ja vastaa mistäkin ja missä aikataulussa. Tee selkeitä kahdenvälisiä sopimuksia. Muista sopia luonnospalkkioista ja kulukorvauksista.

PANOSTA YHTEISTYÖSUHTEISIIN

Hyödynnä eri alojen asiantuntijoita aina kun on tarpeen. Pyri solmimaan molempia hyödyttävä yhteistyösuhde. Vastaanottavalta tai ostavalta taholta voi löytyä tärkeää osaamista. Huomioi esimerkiksi kuntien tekninen toimi ja yritysten erityisosaamisalueet. Luo suhteet työsi kannalta tärkeisiin avainhenkilöihin organisaatioissa. Parhaimmillaan hankkeeseen löytyy asiantuntevia ja innostuneita henkilöitä, jotka myös omalta osaltaan sitoutuvat työskentelyyn ja kehittävät sitä edelleen. Hyödynnä tarvittaessa esim. tuottajaa tai manageria puolestapuhujanasi.

OSALLISTA

Ota mukaan paikallisia asukkaita, yrityksiä ja oppilaitoksia, mikäli se teokseesi sopii. Panostus on vaivan arvoinen saamasi tuen ja avun kautta.

PIDÄ YHTEYTTÄ

Ole aktiivinen yhteydenpitäjä. Tee tärkeistä puheluista muistiot ja lähetä ne puhelun jälkeen molemmille osapuolille. Yritä tavata myös kasvokkain.

OTA SELVÄÄ

Vastaa teoksen kestävydestä ja turvallisuudesta – jos et rahalla niin maineellasi. Ota selvää luvista, rajoituksista ja määräyksistä.

OLE SELKEÄ

Taiteen tehtävä ei ole olla tarkoituksellisen monimutkaista, vaan erinomaista.

OLE AMMATTILAINEN

Toimi niin, että voit seistä työprosessin ja teoksesi takana ylpeänä.

IDEA**KARTOITUS**

Suunnitteluryhmässä mukana rahaston lisäksi liike-elämän ja taidekentän edustajia.

Alustavat kartoitukset

- × Yritysyhteistyö
- × Kuntien- ja kaupunkien toiveet
- × Taiteilijat

HANKEHAKEMUS**TYÖRYHMÄN KOKOAMINEN**

Kuraattorit, monipuolinen osaamiskenttä + tuottaja + taustatuki eli rahaston sihteeri, asianajaja ja tiedotus

MENETTELYTAVAN VALINTA

Suora kutsu, kutsukilpailu, kilpailu, avoin haku?

Ratkaisuna avoin ideahaku

- × Motiivina taiteilijalähtöisyys
- × Tavoitteena löytää kiinnostavia avauksia yhteistyölle
- × Kevyempi kuin kilpailu

IDEAHAKU KEVÄÄLLÄ 2014

- 116 ideaa, kuraattorit valitsivat jatkoon 13 taiteilijaa/työryhmää
- × Jatkokehitys kuraattorien kanssa
  - × Luonnospalkkiot kaikille 13:lle jatkoon valitulle
  - × Tarkennettujen luonnosten perusteella toteutukseen 8 teosta

TOTEUTUSVAIHE ELOKUU 2014-SYYSKUU 2015

- × Teossopimukset
- × Ideoiden esittely kunnille ja kaupungeille
- × Yhteistyökumppanuuksien kartoittaminen
- × Lupahakemukset (kuntien ja kaupunkien tukena)
- × Tiedotusta pitkin matkaa: www, Facebook ja tiedotteet
- × Julkistusjuhlat yhteistyössä kuntien ja kaupunkien kanssa

LOPPUUNVIEMINEN

- × Teoskokonaisuuden nettisivun julkaiseminen
- × Teoskokonaisuudesta kertovan kirjan julkaiseminen
- × Maksuliikenteen loppuunsaattaminen
- × Hankeraportointi

Työryhmän roolit

Pohjavirta-hankkeessa toimivat pääasiassa tuottaja, neljä kuraattoria (määrä väheni hankkeen aikana kolmeen) sekä Suomen Kulttuurirahaston Pohjois-Pohjanmaan rahaston sihteeri. Lisäksi hankkeessa tarvittiin kahta tekstintuottajaa, kääntäjä, valokuvaaja, graafikko/taittaja sekä nettisivujen toteuttaja.

TUOTTAJA:

Tuottajan tehtävänä oli vastata hankkeen suunnitelman mukaisesta toteutuksesta; aikataulusta, budjetoinnista, budjetin seurannasta ja kokousjärjestelyistä. Lisäksi tuottajan vastuulla oli taideteosten toteutuksen koordinointi ja yhteistyö yritysten, kuntien, taiteilijoiden sekä kuratointiryhmän välillä. Tuottaja vastasi taiteilijoiden haku- ja valintaprosessista kuratointiryhmän ohjauksessa. Tuottaja vastasi myös tarvittavien sopimuspohjien tekemisestä ja sopimusprosessista yhteistyössä Suomen Kulttuurirahaston lakimiehen kanssa, sekä hankkeen tiedotuksesta yhteistyössä Rahaston viestinnän kanssa.

KURAATTORIT:

Kuraattoreiden tehtävänä oli valita ideaaun perusteella taiteilijat mukaan hankkeeseen. Ideahausta pääsi jatkokon 13 taiteilijaa, joilta tilattiin tarkennetut luonnokset teoksistaan. Kuraattoriryhmä valitsi luonnosvaiheesta lopullisesti toteutettavaksi kahdeksan teosta.

Kuraattorit ohjeistivat, edistivät ja valvoivat hankkeen etenemistä Rahaston hyväksymien suunnitelmien ja sen kuratointiryhmälle antamien valtuuksien mukaisesti. Päämääränä oli hankkeeseen palkatun tuottajan sekä mukaan valittujen taiteilijoiden ohjaaminen ja tukeminen hankkeen onnistuneen toteutumisen varmistamiseksi.

Kuraattoreiden rooliin kuului myös teosten esittely mediassa ja julkistamistilaisuuksissa. Kuraattoriryhmän yksi jäsen keskittyi kirjoittamaan Pohjavirta-julkaisun teosesittelytekstit.

Taidehankintapaketti on työstetty yhdessä tuottajan ja kuraattorien kesken.

KUNTIEN/KAUPUNKIEN KULTTUURIVASTAAVAT

Kuntien edustajien tai yhdyshenkilöiden tehtävänä oli vastata yhteydenpidosta kunnan hallinnon ja teknisen puolen kanssa. Kaikki teokset vaativat jossain määrin maansiirto-, perustus- tai sähkötöitä, jolloin tiivis yhteydenpito teknisen puolen kanssa sekä vastuiden ja kustannusten sopiminen oli olennaisen tärkeitä. Avajaistilaisuuksien järjestäminen kahvituksineen ja esiintymisohjelmineen kuului myös kunnan yhdyshenkilölle. Tehtävää hoiti yleisimmin kunnan kulttuurisihteeri.

+ TAITEILIJAT

Taiteilijat esittelivät teosideansa Pohjavirrassa mukana oleville kaupunkien ja kuntien edustajille yhdessä kuraattorin ja tuottajan kanssa. He myös kävivät yhdessä tuottajan kanssa keskustelua yhteistyöstä yritysten ja oppilaitosten kanssa. Teosten valmistumisvaiheessa taiteilijat olivat tiiviissä vuoropuhelussa niin kuraattoreiden kuin tuottajankin kanssa koko teosprosessin ajan. Taiteilija esimerkiksi informoi mahdollisista aikataulumuutoksista tai muuttuneista materiaali- tai teknisistä ratkaisuista. Taiteilijat olivat mukana esittelemässä teoksiaan avajaisissa ja lehdistötilaisuuksissa.

[05]

Ideasta teokseksi

Esimerkkinä Joonas Mikolan Isolaatio.

KEVÄT 2014

- × Pohjavirta-hankkeen ideahaku-ilmoitus julkistetaan helmikuussa.
- × Pohjavirran kuraattorit valitsevat Joonas Mikolan ideahaun perusteella jatkoon.
- × toiselle kierrokselle, eli luonnosvaiheeseen päässeet taiteilijat julkistetaan huhtikuussa.
- × Mikolalta oli ideahaussa mukana 3 ehdotusta, joista valitaan toteutettavaksi Isolaatio.
  - × Mikola tekee tarkennetun luonnoksen alkuperäisen teosidean pohjalta (havainnekuva, mitat, materiaalit, alihankkijat, budjetointi).

KESÄ 2014

- × Kuraattori kommentoi luonnosta ja sitä hiotaan yhdessä mahdollisimman laadukkaaksi ja toteuttamiskelpoiseksi.
- × Tuottaja avustaa taiteilijaa budjetin tarkentamisessa sekä hakee teokselle mahdollisia sponsoreita ja neuvottelee edullisia sopimuksia yhteistyökumppaneiden kanssa (esim. alennukset teosmateriaaleista).
  - × Taiteilijalle maksetaan luonnospalkkio.

SYKSY 2014

- × Teos esitellään Oulun kaupungille ja sen kuvataidetyöryhmälle, jotka lisäkysymyksiä esitettyään päättävät ottaa teoksen vastaan.
- × Yhteistyökumppaniksi tulee kaupungin puolesta Katu- ja viherpalvelut sekä taidemuseo.
  - × Teokselle etsitään sopiva paikka useiden ehdotusten joukosta.
- × Paikaksi valikoituu Hollihaan puisto, josta teokselle etsitään sopiva paikka ottaen huomioon nykytilanteen ja puiston kunnostamissuunnitelman tuomat muutokset.

TALVI 2015

- × Kirjoitetaan tilaussopimus taiteilijan kanssa tammikuussa > maksetaan 1.erä.
- × Oulun kaupungin katu- ja viherpalvelut ottaa hoitaakseen teoksen perustusten rakentamisen.
  - × Teoksen teräsosa tilataan lin konepajalta, joka hoitaa myös teräsosan käsittelyn, kuljetuksen ja paikalle noston alihankkijansa kautta.
  - × Teokselle haetaan tarvittavat luvat ja tehdään asianmukaiset ilmoitukset:
    - × Sijoituslupa (= veistoksen pystytyslupa yleiseen puistoon)
  - × Toimenpidelupa (= lupa teoksen pystytystöihin ja siihen, että raskasta ajokalustoa voi käyttää yleisessä puistossa veistoksen pystyttämisen aikaan)
  - × Ilmoitus liikennettä haittaavasta työstä (= tien sulkeminen teoksen pystytyksen ajaksi)
- × Yleisen alueen käyttölupa (= lupa järjestää kulttuuritapahtuma yleisessä puistossa, mikä tarvitaan, mikäli yleisömäärä on suuri, tilaisuudessa on alkoholitarjoilu tai melurajat ylittyvät)
  - × Ilmoitus poliisille siitä, että yleisöllä on lupa muokata teosta (= vapaa graffitiseinä)

KEVÄT & KESÄ 2015

- × Teos pystytetään toukokuussa taiteilijan valvonnassa.
  - × Suoritetaan vastaanottotarkistus > maksetaan 2. eli loppuerä taiteilijalle.
- × Sopimus Oulun taidemuseon kanssa > teos liitetään osaksi taidemuseon kokoelmaa ja huoltovastuu siirtyy museolle vastaanototarkistuksen yhteydessä.
- × Päätetään pitää teoksen julkistustilaisuus kesäkuussa. Avajaistiedote lähtee medialle toukokuussa. Avajaistilaisuuteen järjestetään tarjoilut ja ohjelmaa.
- × Teos kyltitetään ja Oulun kaupunki sijoittaa teoksen läheisyyteen infokyltin, penkin sekä roskakoreja.

[06] Budjetointi

Seuraavat ohjeet pyrkivät toimimaan viitteenä taideprojektin suunnittelijalle niistä teokseen liittyvistä kuluista, joita on hyvä ottaa huomioon. Lista ei ole täydellinen, vaan sitä tulee muokata projektikohtaisesti. Ennen budjetin laatimista on hyvä tarkistaa kulujen jakautumisperusteet ja osallistujien yrittäjätatus sekä mahdollinen alv-velvollisuus. Kehoitamme hyödyntämään asiantuntijoiden, kuten kirjanpitäjän tai tuottajan osaamista!

Budjetin laatimiseen voi käyttää projektibudjetti-malleja. Teoksen budjetin voi jakaa kolmeen osaan:

- a) Ennakkotuotanto eli luonnosvaihe ja suunnittelu.
- b) Tuotanto eli taidetuotannon, teoksen konkreettinen toteutus.
- c) Jälkituotanto eli teoksen pystytys tai asennus, teoksen luovutus ja avajaiset sisältäen dokumentaation. Usein eri vaiheet limittyvät toisiinsa, mutta jaettu rakenne luo selkeyttä tuotantoon ja sen budjetointiin.

KORVAUS/PALKKIO

- × Luonnospalkkio
- × Luonnospalkkiosta sopiminen takaa taiteilijalle tulon teoksen suunnitteluun käytetystä ajasta, vaikka teos ei etenisikään toteutukseen
- × Teospalkkio
- × Ensimmäinen erä esimerkiksi kun toteutusvaihe alkaa. Summaa määriteltessä on hyvä ottaa huomioon mm. teoksen materiaalikulut
- × Toinen erä esimerkiksi kun teos on luovutettu tilaajalle

VAKUUTUKSET

- × Taiteilijan vakuutukset oman työskentelyn osalta
- × Avustajien ja talkooväen vakuutukset
- × Teoksen vakuuttaminen ennen ja jälkeen luovutuksen

MATKAKULUT

- × Vierailut teoskohteessa
- × Vierailut yhteistyökumppaneiden ja alihankkijoiden luona
- × Pystykseen osallistuminen
- × Julkaisujuhlaan osallistuminen

TYÖSKENTELYKULUT

- × Työtilan vuokra, vesi ja sähkö
- × Työvälineet: laitteistot ja ohjelmistot
- × Suojaimet ja turvavälineet
- × Yhteydenpito: puhelin, internet, postikulut

MATERIAALIT

- × Teoksen mukaisesti
- × Myös mahdollinen varastointi

KULJETUKSET

- × Materiaalien kuljetus
- × Teoksen kuljetus
- × Mahdolliset kuljetuksiin liittyvät luvat

MUU ALIHANKINTA

- × Teoksen mukaisesti, esim. materiaalikäsittelyt, pystytyskulut

MUUT KULUT, ESIM.

- × Työskentelyn tai lopputuloksen dokumentointi tiedotus
- × Joustovara, noin 10% yllättäviin kuluihin

[07] Sopimukset

Kirjallinen sopimus on kaikkien osapuolten etu, joka varmistaa, että projekti etenee hyvässä yhteisymmärryksessä. Valmiita sopimus pohjia erilaisiin tilanteisiin löytyy esimerkiksi internetistä ja taidealan järjestöiltä, joita löydät mm. viimeisen sivun linkkilistaltamme.

Teoksen tilaussopimusta valmistellessa on hyvä kirjata ylös vähintään seuraavat tiedot sekä konsultoida asianajajaa varsinaisen sopimuksen laatimisessa. Asianajajana voi toimia esimerkiksi teoksen vastaanottavan kunnan tai kaupungin oma asianajaja.

- × Sopijapuolet yhteystietoineen
- × Sopimuksen tarkoitus
- × Sopimuksen päiväys
- × Tehtävän/teoksen kuvaus
- × Teoksen tekninen kuvaus, materiaalit, kiinnitykset, pystytys
- × Vastuiden jako: kuka vastaa teoksesta, pystytyksestä, ulkoisesta tekniikasta
- × Korvaus/palkkio ja sen määräytymisperusteet, osamaksut ja maksuaikataulut
- × Muut ehdot, esim. viivästyssakko tai -korvaus
- × Osapuolten oikeudet
- × Osapuolten velvollisuudet väliaikatauluineen
- × Aikataulu
- × Omistusoikeuden siirtymisperuste
- × Tekijänoikeuksien siirtymisperuste
- × Tiedotus
- × Dokumentointi
- × Oheismateriaalien toimittaminen, esim. teoksen huolto-ohjeet
- × Perusteet sopimuksen purkamiseen
- × Riitaisuusien ratkominen ja ratkomispaikka

[08]

Elinkaarimalli

Taideteoksen elinkaarimalli tarkoittaa yksinkertaisimmillaan sitä, että teokselle määritellään sen odotettavissa oleva elinikä, huolto-ohjeet ja suunnitelma kokoelmasta poistamisen varalle. Elinkaarimalli asiakirjana on ensisijaisesti toimintaohje, ei niinkään velvoittava sopimus. Se antaa taiteilijalle ja teoksen omistajalle kuitenkin arvokkaan mahdollisuuden sopia asioiden toivottavasta hoitotavasta jo hyvissä ajoin.

Elinkaarimallissa, joka on hyvä liittää teoksen luovutusasiakirjaan tai lisätä jälkikäteen teossopimuksen liitteeksi, määritellään yleensä, että teoksen omistaja (kaupunki, kunta, yritys) vastaa teoksen huoltamisesta tietyn, sovitun ajan. Huoltaminen voi tarkoittaa esimerkiksi teoksen puhdistamista, palaneiden lamppujen vaihtoa, ympäristön siistimistä sekä vaurioiden korjaamista tai töhryjen poistamista. Taiteilija voi esittää toiveita esimerkiksi suoja-alueesta, mahdollisesta lisävalaisusta, kyltityksestä tai maisemanhoidosta. Samalla on hyvä myös määritellä periaatteet siihen, miten ja missä tapauksissa taiteilijaa tulee tiedottaa tai kuulla teoksen huoltoon tai käytöstä poistamiseen liittyvissä tilanteissa.

Pohjavirran teoksien elinkaari on tyypillisesti 3–5 vuotta tai siihen saakka, kunnes omistaja päättää, ettei teos ole enää kuntonsa puolesta ympäristölle turvallinen tai se ei ole enää eduksi yleisölle eikä tekijälle. Teos voidaan määritellä elinkaarimallissa esimerkiksi tuhottavaksi tietyllä tavalla tai luovutettavaksi kokonaan tai osittain taiteilijalle kun se on tullut elinkaarensa päähän.

[09] Hyödyllisiä linkkejä

ART360-hanke: samk.pikakirjakauppa.fi

Loppuraportti: Toim. Tomi Kuusimäki: ART360 - Kuvataiteen uusien liiketoimintamallien ja manageroinnin kehittämishanke

Kuvasto ry: kuvasto.fi

Tekijänoikeudet, teosten jälleenmyynti

Magenta-hanke Lapin yliopisto ja Lapin taiteilijaseura: ulapland.fi

Pohjavirta -hanke: pohjavirta.skr.fi

Prosenttiperiaate: prosenttiperiaate.fi

Saaristokaupunki: saaristokaupunki.fi

SaaristoGalleria — uuden asumisalueen taidekokoelma

Taiteen kaava — taiteen ja kulttuurin yleissuunnitelma

Suomen taiteilijaseura: artists.fi

Taiteen sopimusmallit: artists.fi/taiteilijalle/sopimusmallit

Kuvataidekilpailujen säännöt yms. artists.fi/taiteen-ystavalle/taidekilpailut/

Taidemaalari liitto: painters.fi

Taide rakennetussa ympäristössä -tietopaketti: painters.fi/taiteenhankintamalli

Taiteen edistämiskeskus: taike.fi

Ympäristötaiteen säätiö: ymparistotaide.fi

Taide rakennushankkeessa: ymparistotaide.fi/taide-rakennushankkeessa